

(19)

(10) **LT 3690 B**

(12) **PATENTO APRAŠYMAS**

(11) Patento numeris: **3690**

(51) Int. Cl.⁵: **C12G 3/06**

(21) Paraiškos numeris: **IP2025**

(22) Paraiškos padavimo data: **1994 08 09**

(41) Paraiškos paskelbimo data: **1995 02 27**

(45) Patento paskelbimo data: **1996 01 25**

(72) Išradėjas:

**Gediminas Sargūnas, LT
Saulius Aleksiūnas, LT
Jovita Audronienė, LT
Česlovas Talačka, LT
Genovaitė Daniūnienė, LT
Eitvydas Jokubauskis, LT**

(73) Patento savininkas:

Valstybinė akcinė įmonė "SEMA", Respublikos g. 82, 5319 Panevėžys, LT

(74) Patentinis patikėtinis:

Petras Puzinas, 22, Aguonų g. 140, 5306 Panevėžys, LT

(54) Pavadinimas:

Karčiosios trauktinės kompozicija

(57) Referatas:

Išradimas skiriamas degtinės likerio pramonei.

Šiuo išradimu sukurama nauja karčiosios trauktinės kompozicija, kurią sudaro cukrus, koleris, citrinos rūgštis, kadagio uogos, jonažolės antžeminė dalis, spirito - vandens mišinys bei papildomai įvesti ajerų šakniastiebiai, erškėtuogės, jonažolės antžeminė dalis, citrininės melisos antžeminė dalis, neišsiskleidę gvazdikėlių žiedpumpuriai, citrinos žievelės, žvaigždanyžiaus vaisiai, imbiero šakniastiebiai, persiko aromatizatorius, išlaikant sekantį pagamintos karčiosios trauktinės ingredientų santykį, kg/1000 dekalitry:

citrinos rūgštis	0.25	-	0.35
ajerų šakniastiebiai	0.035	-	0.065
kadagio uogos	0.042	-	0.078
erškėtuogės	84.0	-	116.0
jonažolės antžeminė dalis	14.8	-	17.2
raudonėlio antžeminė dalis	0.32	-	0.48

LT 3690 B

citrininės melisos antžeminė dalis	5.8	-	7.0
neišsiskleidę gvazdikėlių žiedpumpuriai	0.2	-	0.3
citrinos žievelės	0.24	-	0.4
žvaigždanyžiaus vaisiai	0.07	-	0.13
imbiero šakniastiebiai	0.07	-	0.13
persiko aromatizatorius	0.1	-	0.14
cukrus	330	-	364
koleris	35.0	-	45.0
spirito - vandens mišinys	likęs kiekis iki 1000 dekalitų		
Sukurta nauja karčiosios trauktinės kompozicija turi sekančius rodiklius:			
stiprumas	38%		
spalva	šviesiai gintarinė		
skonis	saldžiai aitrus		
aromas	harmoningas charakteringas ingredientams		
biologinės savybės	gerina virškinimo sulčių sekreciją, spazmų atpalaidavimą, teigiamai veikia žmogaus kvėpavimo organus, stimuliuoja širdies darbą, didina bendrą žmogaus atsparumą ligoms.		

Išradimas skiriamas degtinės - likerio gamybos pramonei.

Yra žinoma karčiosios trauktinės kompozicija paskelbta leidinyje "Likerio - degtinės gaminių ir degtinių receptūros, Maskva, Lengvoji ir maisto pramonė", 1981, psl.200., į kurią įeina cukrus, koleris, citrinos rūgštis, jonažolės antpilas ir spirito vandens mišinys.

Artimiausią žinomą karčiosios trauktinės ingredientų kompoziciją sudaro cukrus, koleris, citrinos rūgštis, aromatinis kadagio uogų spiritas, jonažolės antpilas, elninės šiurės antpilas ir spirito-vandens mišinys, žinoma pagal SU a. l. Nr.1017720.

Paminėtų karčiųjų trauktinių pagrindiniai trūkumai - tai nepakankamo lygio organoleptinės savybės bei nepakankamas pagamintų karčiųjų trauktinių stabilumas.

Dėl paminėtų trūkumų pašalinimo ir karčiųjų trauktinių asortimento išplėtimo buvo sukurta nauja karčiosios trauktinės kompozicija, kurią sudaro: cukrus, koleris, citrinos rūgštis, kadagio uogos, jonažolės antžeminė dalis, spirito - vandens mišinys, bei papildomai įvedami ajerų šakniastiebiai, erškėtuogės, raudonėlio antžeminė dalis, citrininės melisos antžeminė dalis, neišsiskleidę gvazdikėlių žiedpumpuriai, citrinos žievelės, žvaigždanyžiaus vaisiai, imbiero šakniastiebiai, persiko aromatizatorius, išlaikant sekantį pagamintos karčiosios trauktinės ingredientų santykį, kg/1000 dekalitų:

citrinos rūgštis	0.25	-	0.35
ajerų šakniastiebiai	0.035	-	0.065
kadagio uogos	0.042	-	0.078
erškėtuogės	84.0	-	116.0
jonažolės antžeminė dalis	14.8	-	17.2
raudonėlio antžeminė dalis	0.32	-	0.48
citrininės melisos antžeminė dalis	5.8	-	7.0
neišsiskleidę gvazdikėlių žiedpumpuriai	0.2	-	0.3
citrinos žievelės	0.24	-	0.4
žvaigždanyžiaus vaisiai	0.07	-	0.13
imbiero šakniastiebiai	0.07	-	0.13

persiko aromatizatorius	0.1	-	0.14
cukrus	330	-	364
koleris	35.0	-	45.0
spirito - vandens mišinys	likęs kiekis iki 1000 delalitrų		

Ingredientai kupažavimui paruošiami sekančiais:

0.25 - 0.35 kg citrinos rūgšties tirpinama vandenyje santykiu 1:5 šaltu būdu.

O.O35 - O.O65 kg susmulkintų, džiovintų ajero šakniastiebių užpilama 75% stiprumo spirito - vandens mišiniu santykiu 1:12.5 ir išlaikoma 14 parų kas parą pamaišant. Pirmo užpylimo antpilas filtruojamas. Po to likusi ajero šakniastiebių žaliava antrą kartą užpilama 75% stiprumo spirito - vandens mišiniu santykiu 1:10 ir išlaikoma 14 parų kas parą pamaišant. Antro užpylimo antpilas filtruojamas. Po to pirmo ir antro užpylimo antpilai sumaišomi.

O.O42 - O.O78 kg prinokusių džiovintų kadagio uogų užpilama 50% stiprumo spirito - vandens mišiniu santykiu 1:10 ir laikoma 5 paras kas parą pamaišant. Pirmojo užpylimo antpilas filtruojamas. Po filtravimo likusi kadagio uogų žaliava užpilama 45% stiprumo spirito - vandens mišiniu santykiu 1:8.3 ir išlaikoma 5 paras kas parą pamaišant. Antro užpylimo antpilas filtruojamas. Po filtravimo pirmo ir antro užpylimo antpilai sumaišomi.

84.0 - 116.0 kg džiovintų erškėtuogių užpilama 50% stiprumo spirito - vandens mišiniu santykiu 1:10 ir laikoma 5 paras kas parą pamaišant. Pirmo užpylimo antpilas filtruojamas. Po filtravimo likusi erškėtuogių žaliava užpilama 45% stiprumo spirito - vandens mišiniu santykiu 1:8.3 ir laikoma 5 paras kas parą pamaišant. Antrojo užpylimo antpilas filtruojamas. Po filtravimo pirmo ir antro užpylimo antpilai sumaišomi.

14.8 - 17.2 kg susmulkintos išdžiovintos jonažolės antžeminės dalies užpilama 50% stiprumo spirito - vandens mišiniu santykiu 1:16 ir išlaikoma 5 paras kas parą pamaišant. Pirmo užpylimo antpilas filtruojamas. Po filtravimo likusi jonažolės žaliava užpilama 40% stiprumo spirito - vandens mišiniu santykiu 1:12.5 ir išlaikoma 5 paras kas parą pamaišant. Antro užpylimo antpilas filtruojamas. Po filtravimo pirmo ir antro užpylimo antpilai sumaišomi.

0.32 - 0.48 kg susmulkintos išdžiovintos raudonėlio antžeminės dalies užpilama 50% stiprumo spirito - vandens mišiniu santykiu 1:16 ir išlaikoma 5 paras

kas parą pamaišant. Pirmo užpylimo antpilas filtruojamas. Po filtravimo likusi raudonėlio žaliava užpilama 40% stiprumo spirito - vandens mišiniu santykiu 1:12.5 ir išlaikoma 5 paras kas parą pamaišant. Antro užpylimo antpilas filtruojamas. Po filtravimo pirmo ir antro užpylimo antpilai sumaišomi.

5.8 - 7.0 kg susmulkintos ir džiovintos citrininės melisos antžeminės dalies užpilama 50% stiprumo spirito - vandens mišiniu santykiu 1:16 ir išlaikoma 5 paras kas parą pamaišant. Pirmo užpylimo antpilas filtruojamas. Po filtravimo likusi citrininės melisos žaliava užpilama 40% stiprumo spirito - vandens mišiniu santykiu 1:12.5 ir išlaikoma 5 paras kas parą pamaišant. Antro užpylimo antpilas filtruojamas. Po filtravimo pirmo ir antro užpylimo antpilai sumaišomi.

0.2 - 0.3 kg džiovintų neišsiskleidusių gvazdikėlių žiedpumpurių užpilama 60% stiprumo spirito - vandens mišiniu santykiu 1:10 ir išlaikoma 5 paras kas parą pamaišant. Pirmo užpylimo antpilas filtruojamas. Po filtravimo likusi gvazdikėlių žiedpumpurių žaliava užpilama 50% stiprumo spirito - vandens mišiniu santykiu 1:8 ir išlaikoma 5 paras kas parą pamaišant. Antro užpylimo antpilas filtruojamas. Po filtravimo pirmo ir antro užpylimo antpilai sumaišomi.

0.24 - 0.4 kg šviežiai nuluptos citrinos žievelės užpilama 70% stiprumo spirito - vandens mišiniu santykiu 1:4 ir išlaikoma 5 paras kas parą pamaišant. Pirmo užpylimo antpilas filtruojamas. Po filtravimo likusi citrinos žievelės žaliava užpilama 45% stiprumo spirito - vandens mišiniu santykiu 1:3 ir laikoma 5 paras kas parą pamaišant. Antro užpylimo antpilas filtruojamas. Po filtravimo pirmo ir antro užpylimo antpilai sumaišomi.

0.07 - 0.13 kg džiovintų žvaigždanyžiaus vaisių užpilama 70% stiprumo spirito - vandens mišiniu santykiu 1:6 ir išlaikoma 5 paras kas parą pamaišant. Pirmo užpylimo antpilas filtruojamas. Po filtravimo likusi žvaigždanyžiaus žaliava užpilama 50% stiprumo spirito - vandens mišiniu santykiu 1:5 ir išlaikoma 5 paras kas parą pamaišant. Antro užpylimo antpilas filtruojamas. Po filtravimo pirmo ir antro užpylimo antpilai sumaišomi.

0.07 - 0.13 kg susmulkintų imbiero šakniastiebių užpilama 70% stiprumo spirito - vandens mišiniu santykiu 1:6 ir išlaikoma 5 paras pamaišant kas parą. Pirmo užpylimo antpilas filtruojamas. Po filtravimo likusi imbiero žaliava užpilama 50% stiprumo spirito - vandens mišiniu santykiu 1:5 ir išlaikoma 5 paras kas parą

pamaisant. Antro užpylimo antpilas filtruojamas. Po filtravimo pirmo ir antro užpylimo antpilai sumaišomi.

0.1 - 0.14 kg persiko aromatizatoriaus nereikalauja papildomo paruošimo prieš trauktinės kupažavimą.

330 - 364 kg cukraus į kupažą įvedama 65.8% vandeninio sirupo pavidalu. Cukraus sirupas ruošiamas karštu būdu, žinomu iš techninio lygio. Dėl dalinės cukraus inversijos dedama citrinos rūgšties 0.08% nuo cukraus svorio.

35.0 - 45.0 kg koleris gaunamas žinomu būdu iš techninio lygio, pakaitinant atitinkamą kiekį cukraus 10 - 20 min prie temperatūros 180⁰ C. Prieš įvedant į kupažą koleris skiedžiamas vandeniu santykiu 1:1.

Karčiosios trauktinės pagaminimui naudojamas aukščiausio išvalymo rektifikuotas etilo spiritas, pagamintas iš cukrinių runkelių melasos bei geriamas vanduo, kuris turi bendrą kietumą ne didesnę kaip 1mg-ekv/ dm³.

Karčioji trauktinė kupažuojama, įvedant paruoštus ingredientus į 75 dekalitų 40% stiprumo spirito - vandens mišinį eilės tvarka, kuria aprašomas jų paruošimas. Po kiekvieno paruošto ingrediento įvedimo permaišomas visas kupažas.

Įvedus į kupažą visus ingredientus, kupažas papildomas atitinkamo stiprumo spirito - vandens mišiniu, kuriuo pasiekiamas bendras kupažo stiprumas 38%.

Paruoštas kupažas išlaikomas 24 valandas. Po to kupažas filtruojamas ir išpilstomas.

Naujai pagamintos karčiosios pasiekti rodikliai:

stiprumas	38%
spalva	šviesiai gintarinė
skonis	saldžiai aitrus
aromas	harmoningas charakteringas ingredientams
biologinės savybės	gerina virškinimo sulčių sekreciją, spazmų atpalaidavimą, teigiamai veikia žmogaus kvėpavimo organus, stimuliuoja širdies darbą, didina bendrą žmogaus atsparumą ligoms.

Naujai sukurtos karčiosios trauktinės kompozicijos išpildymo pavyzdys:

0.3 kg citrinos rūgšties tirpinama vandenyje santykiu 1:5 šaltu būdu.

0.05 kg susmulkintų, džiovintų ajero šakniastiebių užpilama 75% stiprumo spirito - vandens mišiniu santykiu 1:12.5 ir išlaikoma 14 parų kas parą pamaišant. Pirmo užpylimo antpilas filtruojamas. Po to likusi ajero šakniastiebių žaliava antrą kartą užpilama 75% stiprumo spirito - vandens mišiniu santykiu 1:10 ir išlaikoma 14 parų kas parą pamaišant. Antro užpylimo antpilas filtruojamas. Po to pirmo ir antro užpylimo antpilai sumaišomi.

0.06 kg prinokusių džiovintų kadagio uogų užpilama 50% stiprumo spirito - vandens mišiniu santykiu 1:10 ir laikoma 5 paras kas parą pamaišant. Pirmojo užpylimo antpilas filtruojamas. Po filtravimo likusi kadagio uogų žaliava užpilama 45% stiprumo spirito - vandens mišiniu santykiu 1:8.3 ir išlaikoma 5 paras kas parą pamaišant. Antro užpylimo antpilas filtruojamas. Po filtravimo pirmo ir antro užpylimo antpilai sumaišomi.

100.0 kg džiovintų erškėtuogių užpilama 50% stiprumo spirito - vandens mišiniu santykiu 1:10 ir laikoma 5 paras kas parą pamaišant. Pirmo užpylimo antpilas filtruojamas. Po filtravimo likusi erškėtuogių žaliava užpilama 45% stiprumo spirito - vandens mišiniu santykiu 1:8.3 ir laikoma 5 paras kas parą pamaišant. Antrojo užpylimo antpilas filtruojamas. Po filtravimo pirmo ir antro užpylimo antpilai sumaišomi.

16.0 kg susmulkintos išdžiovintos jonažolės antžeminės dalies užpilama 50% stiprumo spirito - vandens mišiniu santykiu 1:16 ir išlaikoma 5 paras kas parą pamaišant. Pirmo užpylimo antpilas filtruojamas. Po filtravimo likusi jonažolės žaliava užpilama 40% stiprumo spirito - vandens mišiniu santykiu 1:12.5 ir išlaikoma 5 paras kas parą pamaišant. Antro užpylimo antpilas filtruojamas. Po filtravimo pirmo ir antro užpylimo antpilai sumaišomi.

0.4 kg susmulkintos išdžiovintos raudonėlio antžeminės dalies užpilama 50% stiprumo spirito - vandens mišiniu santykiu 1:16 ir išlaikoma 5 paras kas parą pamaišant. Pirmo užpylimo antpilas filtruojamas. Po filtravimo likusi raudonėlio žaliava užpilama 40% stiprumo spirito - vandens mišiniu santykiu 1:12.5 ir išlaikoma 5 paras kas parą pamaišant. Antro užpylimo antpilas filtruojamas. Po filtravimo pirmo ir antro užpylimo antpilai sumaišomi.

6.4 kg susmulkintos ir džiovintos citrininės melisos antžeminės dalies užpilama 50% stiprumo spirito - vandens mišiniu santykiu 1:16 ir išlaikoma 5 paras

kas parą pamaišant. Pirmo užpylimo antpilas filtruojamas. Po filtravimo likusi citrininės melisos žaliava užpilama 40% stiprumo spirito - vandens santykiu 1:12,5 ir išlaikoma 5 paras kas parą pamaišant. Antro užpylimo antpilas filtruojamas. Po filtravimo pirmo ir antro užpylimo antpilai sumaišomi.

0.25 kg džiovintų neišsiskleidusių gvazdikėlių žiedpumpurių užpilama 60% stiprumo spirito - vandens mišiniu santykiu 1:10 ir išlaikoma 5 paras kas parą pamaišant. Pirmo užpylimo antpilas filtruojamas. Po filtravimo likusi gvazdikėlių žiedpumpurių žaliava užpilama 50% stiprumo spirito - vandens mišiniu santykiu 1:8 ir išlaikoma 5 paras kas parą pamaišant. Antro užpylimo antpilas filtruojamas. Po filtravimo pirmo ir antro užpylimo antpilai sumaišomi.

0.32 kg šviežiai nuluptos citrinos žievelės užpilama 70% stiprumo spirito - vandens mišiniu santykiu 1:4 ir išlaikoma 5 paras kas parą pamaišant. Pirmo užpylimo antpilas filtruojamas. Po filtravimo likusi citrinos žievelės žaliava užpilama 45% stiprumo spirito - vandens mišiniu santykiu 1:3 ir laikoma 5 paras kas parą pamaišant. Antro užpylimo antpilas filtruojamas. Po filtravimo pirmo ir antro užpylimo antpilai sumaišomi.

0.1 kg džiovintų žvaigždanyžiaus vaisių užpilama 70% stiprumo spirito - vandens mišiniu santykiu 1:6 ir išlaikoma 5 paras kas parą pamaišant. Pirmo užpylimo antpilas filtruojamas. Po filtravimo likusi žvaigždanyžiaus žaliava užpilama 50% stiprumo spirito - vandens mišiniu santykiu 1:5 ir išlaikoma 5 paras kas parą pamaišant. Antro užpylimo antpilas filtruojamas. Po filtravimo pirmo ir antro užpylimo antpilai sumaišomi.

0.01 kg susmulkintų imbiero šakniastiebių užpilama 70% stiprumo spirito - vandens mišiniu santykiu 1:6 ir išlaikoma 5 paras pamaišant kas parą. Pirmo užpylimo antpilas filtruojamas. Po filtravimo likusi imbiero žaliava užpilama 50% stiprumo spirito - vandens mišiniu santykiu 1:5 ir išlaikoma 5 paras kas parą pamaišant. Antro užpylimo antpilas filtruojamas. Po filtravimo pirmo ir antro užpylimo antpilai sumaišomi.

0.12 kg persiko aromatizatoriaus nereikalauja papildomo paruošimo prieš trauktinės kupažavimą.

347 kg cukraus į kupažą įvedama 65.8% vandeninio sirupo pavidalu. Cukraus sirupas ruošiamas karštu būdu, žinomu iš techninio lygio. Dėl dalinės cukraus inversijos dedama citrinos rūgšties 0.08% nuo cukraus svorio.

40.0 kg koleris gaunamas žinomu būdu iš techninio lygio, pakaitinant atitinkamą kiekį cukraus 10 - 20 min prie temperatūros 180⁰ C. Prieš įvedant į kupažą koleris skiedžiamas vandeniu santykiu 1:1.

Paruošti ingredientai įvedami į 75 dekalitų 40% stiprumo spirito - vandens mišinį eilės tvarka, kuria aprašomas jų paruošimas. Kupažas permaišomas po kiekvieno ingrediento įvedimo. Įvedus visus ingredientus, kupažas papildomas atitinkamo stiprumo spirito - vandens mišiniu, kad būtų pasiektas bendras kupažo kiekis 1000 dekalitų ir bendras kupažo stiprumas 38%.

Kupažas išlaikomas 24 valandas. Po to jis filtruojamas ir išpilstomas.

Naujai pagaminta karčioji trauktinė gali būti gaminama pramoniniu būdu.

IŠRADIMO APIBRĖŽTIS

Karčiosios trauktinės kompozija, į kurią įeina cukrus, koleris, citrinos rūgštis, kadagio uogos, jonažolės antžeminė dalis, spirito - vandens mišinys, besiskirianti tuo, kad papildomai įvesti ajerų šakniastiebiai, erškėtuogės, raudonėlio antžeminė dalis, citrininės melisos antžeminė dalis, neišsiskleidę gvazdikėlių žiedpumpuriai, citrinos žievelės, žvaigždanyžiaus vaisiai, imbiero šakniastiebiai, persiko aromatizatorius, išlaikant sekantį pagamintos karčiosios trauktinės ingredientų santykį kg/1000 dekalitų:

citrinos rūgštis	0.25	-	0.35
ajerų šakniastiebiai	0.035	-	0.065
kadagio uogos	0.042	-	0.078
erškėtuogės	84.0	-	116.0
jonažolės antžeminė dalis	14.8	-	17.2
raudonėlio antžeminė dalis	0.32	-	0.48
citrininės melisos antžeminė dalis	5.8	-	7.0
neišsiskleidę gvazdikėlių žiedpumpuriai	0.2	-	0.3
citrinos žievelės	0.24	-	0.4
žvaigždanyžiaus vaisiai	0.07	-	0.13
imbiero šakniastiebiai	0.07	-	0.13
persiko aromatizatorius	0.1	-	0.14
cukrus	330	-	364
koleris	35.0	-	45.0
spirito - vandens mišinys	likęs kiekis iki 1000 dekalitų		